

УДК: 655.59

Лук'яненко Н.Е.¹, Воленко Б.Ю.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БАД-111 НУ «Запорізька політехніка»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВПК УКРАЇНИ

Військово-промисловий комплекс України завжди був дуже розвиненим. На момент відновлення незалежності України на її території було зосереджено 17 % потужностей оборонно-промислового комплексу СРСР (загальною кількістю приблизно 2000 підприємств та організацій), проте вже до початку 1997 року кількість працівників у ОПК зменшилась більш ніж на 50 %. Загалом, з самого набуття незалежності, і до 2014-го року, ВПК України невпинно стагнував.

На 2014 рік понад половина заводів оборонної промисловості були на межі банкрутства, а решта забезпечували своєю продукцією російський військово-промисловий комплекс. Російська агресія змусила Україну терміново припинити співпрацю з агресором і зосередити всі сили на те, щоб забезпечити захист нашої держави.

Радянська система управління, застарілі технології та дефіцит робітників були першими перешкодами, які довелося долати українському ВПК у 2014 році, на початку війни з РФ. Але вже у 2015 році Україна почала активно виробляти танки, бронемашини, бронетранспортери, бойові літаки, навігаційні комплекси та різного виду гармати.

У 2023 році Україна виробила втричі більше техніки та зброї, ніж у 2022 році.

Наразі ВПК України нарощує виробництво артилерії і важких боєприпасів. У 2023 році Україна збільшила виробництво мінометних снарядів у 42 рази, а артилерійських снарядів – у 2,5 рази. Україна відновила виробництво власних реактивних систем залпового вогню «Вільха», підписала угоди з двома американськими компаніями про спільне виробництво 155-мм боєприпасів в Україні. Україна виробляє власну 155-мм самохідну гаубицю 2С22

«Богдана». Випускається шість гаубиць «Богдана» на місяць станом на грудень 2023 року.

Діяльність компаній в сфері military tech — важливий тренд в секторі ВПК. Повномасштабне вторгнення стало стимулюючим фактором для впровадження інноваційних технологій, розробці унікальних рішень для військових в сфері високих технологій, які сьогодні допомагають ефективно нищити ворога та зберігати життя українських військових на фронті. Українські винахідники та підприємці успішно відкривають стартапи та реалізують унікальні проекти.

Серед таких проектів окреслюють мобільні застосунки, навчальні програми та симулятори, унікальне оснащення для військових, роботизовані технології, дрони, тактичні комплекси та інше.

Підприємства ВПК в Україні стали пріоритетними мішенями для країни-агресора і станом на сьогодні мають величезні ризики — вони потрапляють під ракетні та артилерійські обстріли, їх розграбовують на тимчасово окупованих територіях. Саме цей економічний сектор є найбільш постраждалим від військових дій.

Приблизно третина зі 100 топ-підприємств, потрапили під обстріли, перебували в зонах бойових дій, або були повністю знищені.

Серед позитивних перспектив можна окреслити зацікавленість міжнародних інвесторів та європейських виробників в співпраці з українським ВПК.

Деякі світові компанії, що виробляють зброю вже надали згоду побудувати виробництво або відкрити власне представництво на території України.

Наприклад, Baykar Makina — турецька компанія, що спеціалізується на виробництві БПЛА. Ще до повномасштабного вторгнення, Україна та Туреччина уклали угоду про розгортання будівництва заводу для випуску всім відомих безпілотних літальних апаратів Bayraktar на території нашої держави. Завод може почати свою діяльність протягом двох років, та випускатиме продукцію з компонентами від українських виробників. Варто зазначити, що українські двигуни вже використовуються Baykar при виробництві декількох БПЛА.

Німецька компанія Rheinmetall в травні 2023 року продемонструвала бажання співпрацювати з Україною. Rheinmetall готові налагодити виробництво танків, систем ППО та боєприпасів в Україні. Відомо про відкриття підприємства Rheinmetall в кооперації з Укроборонпромом найближчим часом. Першочерговою задачею буде ремонт техніки, яка поставлена в Україну з Німеччини, після чого планується налагодити виробництво окремих видів техніки.

Британська компанія оборонного сектору BAE Systems має відкрити свій офіс в Україні найближчим часом, після чого планується створення ви-

робництва та ремонтних цехів. Компанія виготовляє танки, винищувачі, БМП, та є виробником авіаносцю HMS Queen Elizabeth.

На нашу думку, для подальшого розвитку ВПК, варто зосередити зусилля на таких задачах:

- збереження профільних фахівців, створення робочих місць для тих спеціалістів, що залишились без роботи внаслідок військових дій;
- стимулювання проектування нових зразків, різноманітних інновацій та розробок, наукової діяльності;
- налагодження партнерських програм та зв'язків між державним та приватним сектором, в тому числі і для малого та середнього підприємництва в галузі;
- зниження рівню ризиків — підсилення захисту конкретних виробничих територій, побудова нових комплексів на безпечних ділянках, далеко від лінії фронту, використання захищених приміщень та об'єктів.